

Svar på interpellation från Barbro Larsson (C)

Barbro Larsson har inlämnat en interpellation med fyra frågeställningar som rör vårdaktiviteter som riktas till patienter som överlämnats till rättspsykiatrisk vård vid enheten i Sala.

Underlaget för frågeställningarna är hämtat ur en magisteruppsats och presenterat i tidskriften Dagens Samhälle, nr 29. I studien framkom att en ytterst liten del av patientens vårdtid bestod av riktade vårdaktiviteter, medan en stor del av patientens vakna tid bestod av s.k. "ostrukturerade aktiviteter". Studien är utförd vid en av landets rättspsykiatriska kliniker.

De frågor Barbro Larsson önskar svar på är följande:

- Hur mycket vård ger vi till patienterna i Sala?
- Är det någon struktur på det dagliga livet inom avdelningarna?
- Rustar vi dessa människor till ett liv utanför enheten eller är det förvaring?
- Hur mycket kostar en patient i snitt på vår enhet?

Hur mycket vård ger vi till patienterna i Sala

Det är naturligtvis angeläget att inventera de vårdinsatser som riktas mot aktuell patientgrupp, men också mycket svårt att kvantifiera och ge ett generellt svar över vilka vårdinsatser som överförs till patienterna. Enheten i Sala har inte genomfört någon egen undersökning, liknande den som återges i interpellationen.

All patientvård utgår från en individuell vårdplan, vilken regelbundet, var 6:e månad, utvärderas och uppdateras. Planen utgår från varje individs behov och förutsättningar och vanligtvis är behandlingskontakten mer intensiv i inledningsfasen av vården. Det övergripande målet är emellertid alltid att patienten ska vårdas på lägsta möjliga omhändertagandenivå, utan att säkerhet för individ eller samhälle äventyras. I nästan samtliga fall övergår den slutna vården i en öppen vårdform, där ansvaret ligger kvar hos kliniken. I denna fas händer det att patienten återintas i perioder för sedan återgå i öppenvård. Vissa patienter kan efter vårdtiden vid kliniken leva ett självständigt liv, utan särskilt mycket stöd eller insatser från psykiatri eller socialtjänst, medan patienter i andra fall kan överföras till andra institutionsmiljöer med tämligen hög omhändertagandenivå. Resonemanget ovan vill belysa att vårdinsatserna för rättspsykiatriska patienter är oerhört skiftande, dels utifrån de olika patienternas olika behov och förutsättningar, men också utifrån i vilken fas av vårdkedjan patienten befinner sig.

I den undersökning som refereras till kvantifieras explicit den samtalstid patienten har med psykolog eller psykiater. Den tid som omnämns är en minut om dagen. Vår bedömning är att kontakten mellan patient och psykiater/psykolog är avsevärt mycket mer omfattande vid kliniken i Sala. Dock har vi ett besvärande vakansläge på psykologsidan som innebär att vi inte kan erbjuda samtalsstöd i den omfattning som motsvarar patienternas behov. Rekrytering på psykologsidan pågår och vi hoppas på bättre bemanning till våren -14.

Utöver kontakten med läkare och psykolog erbjuds patienten strukturerade vårdlagssamtal, samt en mängd olika riktade behandlings- och rehabiliteringsinsatser. Kliniken förfogar över ett pedagogiskt center som erbjuder olika aktiviteter på såväl grupp- som individnivå. Skolverksamheten diskuteras för närvarande och förväntas komma igång inom kort. Också riktade behandlingsprogram erbjuds som t.ex. ART, ESL, motivationsgrupp. 25 medarbetare genomgår f.n. en högskoleutbildning i motiverande samtal (MI). Också en aktivitetsgrupp som fokuserar på patienternas fysiska hälsa erbjuds. Av vikt är också att påpeka att patienterna i olika grad också behöver lugn och avskildhet.

Verksamheten rapporterar till det nationella registret för den rättspsykiatriska vården (RättspsyK) . Via utdata kan vi följa hur verksamheten i Sala presterar i jämförelse med andra verksamheter i landet med liknande uppdrag. (http://kcp.se/useruploads/5125_Rattsspyk_rapport2012_singelsidor_LR.pdf) Vartannat år genomförs också riktade patientenkäter som bidrar till att ge en uppfattning av patienternas upplevelse av vården och de aktiviteter som vården erbjuder.

Är det någon struktur på det dagliga livet på avdelningarna?

Kliniken förfogar över fyra slutenvårdsavdelningar och en öppenvårdsavdelning. Samtliga avdelningar är huvudsakligen profilerade utifrån säkerhet och diagnos. Med detta följer också att vården struktureras utifrån dessa olika förutsättningar. I möjligaste mån erbjuds strukturerade aktiviteter inom ramen för avdelningen, men detta begränsas ibland av olika restriktioner som följer enskilda patienter.

Verksamheten i Sala har också uppmärksammats av SKL genom att i den nationella satsningen "Bättre vård – mindre tvång", presentera den s.k. ERNST-pärmen. Pärmen syftar till att hjälpa patienten att vara delaktig i vården och att finna struktur i vardagen.

Rustar vi dessa människor till ett liv utanför enheten eller är detta förvaring?

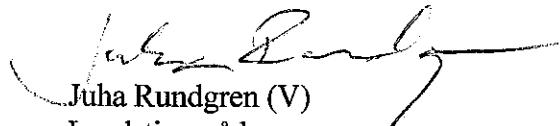
Målet med all vård är naturligtvis att rusta patienterna till ett liv utanför institutionen, eller i annat fall till ett liv på annan institution med lägre säkerhets- och omhändertagandenivå. Vid verksamheten idag vårdas drygt 50 patienter i den slutna vården, medan ca 40 är i öppenvård. Att ha vårdansvar för psykiskt störda lagöverträdare, särskilt då de befinner sig i öppenvård, förutsätter väl utbyggd riskbedömnings- och riskhanteringsverksamhet. Verksamheten i Sala har ett särskilt riskbedömningsteam som jobbar med att presentera underlag för läkare och förvaltningsrätt inför avgörande beslut avseende friförmåner.

I vissa fall, särskilt om vårdtiderna i den slutna vården blir långa, uppstår oundvikligen institutionsskador. Dessa kan man emellertid arbeta med terapeutiskt och förbereda patienten för ett mer självständigt liv utanför kliniken.

Hur mycket kostar en patient i snitt på vår enhet?

Vårdkostnaden för en patient i den rättspsykiatriska slutenvården vid Salakliniken är framräknad till 5.800:-. Denna kostnad ligger väl i linje med ett nationellt genomsnitt för vård vid rättspsykiatrisk klinik, vårdnivå/säkerhetsklass 2.

Den faktiska kostnaden för en rättspsykiatrisk patient i öppenvård redovisas ej i detta interpellationssvar, då schablon för beräkning saknas, och beräkningsunderlagen kan utformas på olika sätt.

Juha Rundgren (V)
Landstingsråd

